Latweeschu Awises.

Isnahk 7 reises nedelâ. ○ 93. gada gahjums.

Maksà:

Ekspedicijâ sanemot

par 1 gadu . . . 2 rub. 20 kap.
par 1/2 gadu . . . 1 „ 20 „
par 1/4 gadu . . . — „ 60 „
par 1 mehnesi . . — „ 25 „

Maksà pa pastu peesuhtot un pilsehtâ mahjâ peesuhtot:

par 1 gadu. . . 3 rub. — kap.
par 1/2 gadu . . 1 „ 60 „
par 1/4 gadu . . — „ 90 „
par 2 mehnescheem — „ 60 „

Maksà uz ahrsemem:

par 1 gadu. . . 10 rub. — kap.
par 1/2 gadu. . . 5 „ 60 „
par 1/4 gadu. . . 3 „ 30 „
par 1 mehnesi. . 1 „ 50 „

Sludinajumi maksà: par sihku rakstu rind. 10 k., 1. puslē u. telsà 30 k.

Adreses maina maksà 10 kap.

Numurs maksà 1 kap.

Redakcija un ekspedicija: Jelgawâ, Katolu celà Nr. 44. Telefons 981.

Kantoris: Rigâ, Walnu celà 30. Telefons 8260. Pasta kastite 286.

Nr. 246. **Pirmdeen, 15. septembrî.** **1914.**

Swarigakais no satura:

Semgaleeschu brihwibas kari 13. gadusimtenî.
Pirmais sanitarwilzeens ar karà eewainoteem Rigà.
Namira un Ljescha.
Austreeschu armijai sahk peetruhkt apgehrbu un kara wajadsibu preekschmetu.
Kara lauks uz Pruhsijas robeschas.
Kara lauks Austrijà.
Kaujas Franzijà.
Turzijas gatawoschanàs uz karu.

Pahrdrukaschana aizleegta.

Semgaleeschu brihwibas kari 13. gadusimtenî.

(Beigas.)

Gala wahrds.

Atgreesisimees atkal pee Semgales latweescheem. Weenigi wina bija tee, kas nepeeweenojàs Sw. Marijas walstij. Paraduschi dsihwot pilnigâ patstahwibâ, wini neatsina jaunàs waldibas Rigâ, ari sawas sentehwu tizibas wini negribeja atstaht, kara pehz sawas buhtibas ari nestahweja daudz semak par kristigu tizibu, jo atsina tapat weenu Deewu un wisus labus tikumus. Tà tad saduhràs semgaleeschu ihpatnibas un wisu pahrejo latweeschu apweenoschanàs zenteeni. Kehnina Weestarta laikâ Semgale dsihwoja draudsibâ ar Rigas biskapu un Weestarts bija pat ar meeru sem sinameem nosazijumeem eestahtees Sw. Marijas walstî. Bet meschonigais wahzu ordenis ar saweem breesmu darbeem semgalus wehlak pawisam atsweschinaja no pahrejàs Latwijas un jaunàs Rigas waldibas. Tas tad noweda pee semgaleeschu brihwibas kareem. Sem biskapa waldibas Widsemes laweeschi 20 gadu ilgâ asinainâ un breesmigâ isnihzinaschanas karâ sabragaja igaunus un peeweenoja tos Sw. Marijas walstij un tad wehrsa eerotschus pret semem uz deenwideem no Daugawas. Schis latweeschu karsch pret latweescheem, kurâ wehlakos gados ordenis wairak leetoja igaunus, isleekas mums pretigs, bet newajag aizmirst, ka wahzu ordenis tihschi sehja naidu starp Sw. Marijas walsti un semgaleem (ari kurscheem), lai wehlak waretu sagrahbt wisu waru par Sw. Marijas walsti, Semgali un paschu biskapu. Naidigà un meschonigà wahzu ordena wara jauza latweeschu zelus, zik daudz ari katolu basniza nezentàs tos nolihdsinat.

Weselus 100 gadus semgaleeschi zihnijàs pret leelu pahrspehku: pret wisu pahrejo Latwiju, pret biskapu, un wisniknak pret wahzu ordeni, ar kuru karoja uz dsihwibu un nahwi. Schi ilgà zihna bij augstakâ mehrâ waroniga un war mehrotees ar slawenakeem greeku un romeeschu waronu kareem, kuri no wehstures pasihstami. Wisâ pasaules wehsturê atradsees maz tam lihdsigu un tik ilgu brihwibas karu, kà schis leelais semgaleeschu karsch. Pee tam schis karsch wisus simts gadus ir wairak semgaku uswaras karsch. Zik daudz reises gan semgali schaî laikâ naw galigi sakahwuschi Sw. Marijas walsts, ordena un igaunu pulkus. Tikai paschas kara beigas ir semgakeem nelabwehligas, tadehl ka wahzu ordenis bij Latwijâ un Pruhsijâ jau pahrleeku nostiprinajees un wareja Semgali galigi ispostit un padarit par tukſnesi. Ari semgaku draugi un sabeedrotee — leischi, taî laikâ, pehz kehnina Mintauta nahwes, bija wahjinati un newareja palihdsibu sneegt. Bet ari galu galâ semgali wis nepadewàs, bet wisi brihwibas mihletaji, skaitâ pahri par 100,000 dwehseles, aizgahja uz leischeem. Tà tad Semgale gan tika eekaroto, bet semgali netika uzwareti.

Semgaleeschu zeetokschni, aprunojums, eerotschi un kara mahksla tolaik bija tahda paschi, kà zitâs Wakaru-Eiropas kulturas semês. Semgali pa juhras zeku eeweda daschdus metalus un tos sawâ semê koti mahksligi isstrahdaja par eerotscheem un rotas leetam, kà tas tagad iz sewischki no Semgales arkeologijas redsams. Tadehl ari semgali tik ilgi ar sekmem wareja zihnitees. Bet kad beigàs wahzu ordenis noslehdsa Semgali no juhras, eekaroja Semgales wahrtus (pee Babites un Slokas) un Semgales ostu (Mitawu), tad semgaleescheem bija ari gruhtak karot, jo metala eewedumi no Sweedrijas un Wakara-Eiropas apstahjàs. Zaur Kreewiju un Poliju metala eeweschana bija stipri apgruhtinata, jo te zelsch bija tahlsch un schis semes beeschi atradàs karà ar leischeem latweescheeem. Kad Kurseme peeweenojàs pee Sw. Marijas walsts 13. gadusimtena widû un ordenis eekaroja Pruhsiju, tad leischi un semgaleeschi tika galigi atspeesti no juhras un tadehl 13. gadusimtena beigàs semgalu stahwoklis palika gruhtaks.

Semgaleeschu un wispahrigi latweeschu kareiwiskàs ihpaschibas 13. gadusimtena karos israhdijàs wissposchakâ kahrtâ. Widsemes latweeschi pilnigi satreeza toreis igaunus un daudz reis sakahwa pleskaweeschus, nowgorodeeschus un leischus, bet Semgales latweeschi ar labakàm sekmem karoja pret Reetrumu-Eiropas brunoteem spehkeem un krustnescheem.

Sewischki zilwezibas, godprahtibas un garigas attihstibas zihnâ semgali tahlu pahrsneedsa apkahrtejàs tautas. Wini prata zihnitees ar godu, un war naderet par paraugu jaunlaiku Eiropas karotaju tautam.

Stipri janoschehlo, ka semgali, no meschonigà wahzu ordena aiskameti, newareja labprahtigi peeweenotees pee Sw. Marijas walsts jeb pahrejàs Latwijas. Tad Sw. Marijas walsts buhtu attihstijusees par koti stipru ihpatnigu latwisku politisku weenibu, tapat kà wehlak Leetawa. Wahzu ordenis ar sawu willigo politiku isjauza schos leelskos planus un eeweda Latwijâ wahzisko garu un pahrwahzoja latweeschu augstakàs kahrtas (kungus un bajarus, kuru pehztetschi ir tagadejee Latwijas wahziski runajoschee muischneeki, kas galigi no tautas atsweschinajuschees pa ilgeem gadusimteneem. Tapat ordenis apspeeda pirmo latweeschu apweenoschanas eedwesaju — katolu basnizu, un eeweda to noschehlojamo politisko stahwokli muhsu semê, kursch tikai tagad, pateizotees Kreewijas waldibas gahdibai, sahk labotees. Semgali bija pirmee un warenakee zihnitaji pret ikkatrai augstakai kulturai naidigo garu, kursch tolaik isteizàs wahzu ordenî, un schis gods semgaleem uz wiseem laikeem paliks.

Karsch un mihlestiba.

Stahsts.

(Turpinajums).

— Un kad es wareschu eet tur pee wina? — Elga jautaja, rahdidama uz wina baraku.

— Kad nahks pee samanas. Bet tad jau es juhs pasaukschu. Tikai no Deewa puses esat meeriga, neustrauzatees. Bruhze naw nahwiga. Es tikai eepreeksch gribeju ar jums runat. Bez tam gribeju issinàt ari, waj juhs newehlatees, lai winsch nedabon sinàt, ka juhs sche esat...

— Loti pateizos par juhsu ruhpem, — Elga teiza.

— Tas bij mans peenahkums, — ahrsts atbildeja, un usmetis meitenei siltu, mihku skatu, eegahja teliî.

Elga palika domàs nogrimusi sehdam. Neisprotami ir liktena lehmumi. Wina bij atnahkusi sche kopt sweschineekus — tagad tai nahksees kopt paschas brahli... Un kà gan winsch uz winu raudsisees, ko teiks?...

* * *

Ar nepazeetibu Elga gaidija, kad tai buhs atlauts eeeet pee brahla.

Sawads ustraukums, kà bailes, kà nemeers mahza winu. Isklaidigi wina darbojàs barakâ, gandrihz neapsinigi, tà ka winas beebrene, kahda jauna serbu tautibas schehlsirdigà mahsa, winu wairak reises isbrihnejusès usluhkoja.

— Kas jums schodeen notizis? — wina beidsot nenozeetàs un Elgai jautaja.

— Nekas, — ta klusi atbildeja.

— Bet juhs esat tik bahla... Un isklaidiga.

— Esmu nogurusi... Pagahjuschi nakti neguleju...

Winas beebrene tomehr tam netizeja.

— Tad ejat atpuhschatees, — wina teiza uz Elgu: — Es istikschu weena... Naw jau nekas ko darit.

— Pateizos, — Elga atbildeja un lehni isgahja ahrâ.

Wina gribeja buht weena, lai pahrdomatu, ko un kà teikt brahlam.

Ja tagad wina neeemantos ta sirdi, tad wehlak nekad.

Bet eemantot to wina bij zeeschi apnehmusès. Winam wajadseja tapt winai ihstam brahlam.

*

Wehl tanî paschâ deenâ pret wakaru jaunais grafs Forstenbergs nahza pee samanas.

Gan winsch bij koti nespehzigs, jo bij saudejis daudz asinu, ahrsts tomehr atrada eespehjamu, atlaut Elgai winu apmellet un runat.

Ari apsina grafam bij skaidra. Winsch pilnigi apsinajàs notikuscho. Rokas un lihdz ar to wisas nahkamàs karjeras pasaudeschana armijâ, winu bij koti nospeedusi.

„Kapehz gan wini mani nenokawa! — winsch ar ruhgtumu domaja: „Labak buhtu miris, nekà par kropli."

Bez tam winsch newareja isprast, kahds eemesls bij speedis serbus winu saudset, kad wina pulzinu tee bija lihdz beidsamam wihram apkawuschi, neweenu nesaudzedami.

Par Elgas nosuschanu no mahjam winsch sinaja. Bij pehz tam wairak reises pili bijis. Notikums winu sahkumâ loti ustrauza. Masak tapehz, ka winam buhtu mahsas schehl, bet gan tapehz, ka baidijàs, ka wina naw isdarijusi kaut ko tahdu, kas pehz wina un wins oprindu ceskateem waretu aptraipit ar „negodu" wina zilts wahrdu.

Gan istaujajàs, gan ismeklejàs pehz aizbehguschàs, bet bez nahkumeem. Elga bij kà uhdenî eekritusi, neatstahdama ne masako pehdu. Istaujaja ari wezo aukli, Elgas mihluli, bet ari no tàs neka neisfinaja.

Ja mahsa buhtu gahjusi bojà, dabujusi galu, jaunais Forstenbergs par to neskumtu. Wina tam jau tik un tà bij swescha. Bet schi nosuschana bez wehsts winai darija baschas un winsch usdewa meklet pehz winas. Issolija pat pateizibas algu atradejam.

Winsch sinaja gan, ka Elga ir draudsiga un labwehliga pret serbeem, weenmehr tos pahrstahjusi, bet nespehja ne eedomatees, ka meitene buhtu warejusi botees pahri Donawai pee wineem un kopt to eewainotos. Pee tam wehl kopâ ar to wadoni, kuri bij eebrukuschi pili to ispostit un, warbuht, ari wisus nogalinat. Nebuhtu grafs laikâ peesteidsees, tas droschi ween buhtu notizis, par to jaunais Forstenbergs bij pahrleezinats. Un ari bez tam schis eebrukums bij maksajis dascheem dsihwibu, to starpâ ari wezajam grafam.

Wiss tas bij tikai pawairojis jaunâ Forstenberga naidu pret serbeem. Wisur un uz katra soka winsch mekleja teem atreebtees paschâ breesmigakâ kahrtâ. Kaut, postit, laupit, samiht wisu sem kahjam, — ta bij wina wehleschanàs. Un schahbu juhtu pilnu winu ceneša serbu slimnizâ, kur winsch atrada ruhpigako kopschanu un sirsnigako usnemschanu. Rokas saudejums, pee tam nejauschâ usbrukumâ, bet ne atklahtâ zihnâ, winu wehl tikai wairak saruhgtinaja. Winsch newareja sew peedot sawu nolaidibu, sawu pawirschibu, atlaut saldateem peedsertees un nenostahdit ap zeemu sargus aiz pahrleezibas, ka neweens wineem neusbruks un tos neaisskohrs. Kà gan winsch wareja buht tik naiws! Kà ugunigs, schis paschpahrmetums dsedsinaja winam smadsenes... Un tagad tee paschi serbi, kuri bij padarijuschi winu par kropli, gribeja wina dsihwibu glahbt. Droschi ween tapehz, lai winsch wiju muhschu redsetu un justu, ko wini tam nodarijuschi. Tas bij neschehligi, zeetsirdigi. Labak tad jau mirt usreis. Un spehkus sanehmis winsch mehginaja peekertees pee apsehjuma un to noraut, bet tanî paschâ azumirklî sajuta tik breesmigas sahpes, ka bij peespeests atteiktees no tam. Wesela roka nespehzigi atkrita atpakal gar sahneem...

(Turpmak wehl.)

Pirmais sanitarwilzeens ar karâ eewainoteem Rigâ

atbrauza 12. sept. Wilzeens bija peeteikts plkst. 12 un 40 min deenâ, kurâ laikâ bija issinoti eewainoto kareiwju wilzeenu zentralpeestahtnê pee Alekſandra wahrtu stazijas Rigas Latweeschu Labdaribas Beedribas, weetejâ Sarkanâ Krusta un Rigas karâ eewainoto un winu gimenu palihdsibas beedribas organisazijas ar usturas lihdsekleem un atspirdsinajumeem, kâ ari Sarkanâ Krusta, Petera ugunsdsehseju un Rigas wasarnitschu rajona ugunsdsehseju beedribas ar nestawam, kâ ari pilsehtas slimnitschu un Rigas ahtrâs ahrstu palihdsibas beedribas automobili ar wairakeem priwateem kara resora rihzibâ nemteem automobileem un ekipaschom Zentralpeestahtnes eerihziba jau pasihstama. Tajâ noweetotee galdi bija klahti daschadeem uskoschameem un atspirdsinajumeem, bet sewischki pahrsteidsa wisus Rigas Latw. Labd. Beedribas krahschneem puku groseem isgresnotee, wisbagatigak klahtee un pat ar wahritu peenu un buljonu apgahdatee galdi. Bija peeteikti 235 kareiwji un preeksch wiseem wina bija apgahdajusi us to labako, tâ ka winas gahdiba un sirsniba isspluhda pahr wiseem galdeem, par ko wina ari eeguwa eewainoto kareiwju suhtijuma preekschneezibas ihpaschu pateizibu un atsinibu. Noteiktâ laikâ wiss jau bija pilnigâ gatawibâ, kad no Skrihwereem telefoneja, ka wilzeens nokawejees, tur pazeenaschot eewainotos kareiwjus ar atspirdsinojumeem un tâ wilzeens ceradischotees Rigâ wismaz stundas divas wehlak. Pa tam ari pilsehtas eedsihwotaji bija dabujuschi sinât par sagaidameem kareiwjeem un sapluhda pa wisâm malam ap staziju, dselszelu, Alekſandra wiaduktu un apkahrtejâm eelam nepahrredsamos punktos, kuri peeauga wehl ar katru minuti; bet winus peelaida tikai attahlumâ.

Nepeelaida ari laikrakstu korespondentus un teem isdewâs tikai ar leelâm puhlem isdabut atkauju usturetees tahlak nomalus. Schahda istureschanâs pret presi ir pahrak neisprotama gadijumâ, kurâ wisa seme un wisas tautas, kas ustizigas un padewigas waldibai, eeinteresetas no poteescem sirds dsikumeem.

Pehdeji plkst. 3 un 15 min. sawilnojâs wisa peestahtne, no kuras bija tahlu redsama milsu publika gar dselszeku un Grihsina kalnâ wihzinam kabatas drahninas pretim tuwojoschamees wilzeenam. Lehnâm tuwojâs wilzeens, nopeetns klusums pahrnehma wisus. Peestahjâs wilzeens ar 6 lasaretes, 2 ihpascheem sanitates, 29 pretschu un 2 III. klases wagoneem. Pirmejos brauza eewainoti 13 ofizeeri un 222 apakschkareiwji no daschadeem pulkeem un daschi kasaki, bet pehdejos diwos ahrsti, schehlsirdigas mahsas un sanitari. Weeglak eewainotos schehlsirdigâs mahsas, sanitari un ugunsdsehseji pusneschus nosehdinaja pee bagatigi klâhteem galdeem, bet gruhti eewainotos aisweda ſrejoschâs sanitates automobilos un ekipaschâs, bet weeglak eewainotos priwatos automobilos un ekipaschâs, bet wehlak no Alekſandra wiadukta tramwaja wagonos us daschadâm slimnizam un klinikam. Us Sarkanâ Krusta slimnizu aisweda ap 50, us 1. pilsehtas slimnizu ap 30, us 2. pilsehtas slimnizu ap 40, us seewweeschu klostera slimnizu ap 50, Dr. Waltera kliniku ap 20, Dr barona Firksa kliniku ap 20 un pahrejos us kara hospitali. Wisâ zelâ winus sanehma un palaida milsigi kauschu pulki, wihzinot kabatas lakatinus un nereti peesweeschot pukes.

Eewainotee ir no 13. un 14. augusta kaujas Karaklautschu tuwumâ.

Lihds schim wini ahrsteti Belostokas kara hospitoli, bet treschdeen issuhtiti no tureenes us Rigu. Leelâ daka scho tehwijas waronu eewainoti kahjâs un rokâs, bet nedaudsi galwâ un kruhtis. Gruhti eewainoti ir kahdi 20, tomehr ari tee naw bez zeribam us isweseloschanas. Lai gan bez lozekleem wini naw, tomehr daschi tik gruhti eewainoti, sewischki kahjâs, ka wispahrejais kopeespaids dsili aiskustinoschs.

p.

Baltija

Jaun-Peebalgâ Str. mahju kalpone, noklausijusees mahjneeku kara malodâs par wahzu swehribam, aiz bailem eelehkusi upê.

— Par slepenu alkohola dsehreenu pahrdoschanu soditas Sofijas un muischas krogu krodsineezes katra ar 3000 r. naudas waj 3 mehn. zeetuma soda.

Zehsis wahzu walodâ iskahrtnes polizija pawehleja nonemt wairakeem weikaleem.

— Wahzijas un Austrijas pawalstineekeem atnemtee firgi un pajuhgi 5. septembri tika ispahrdoti.

Kursischi. Pagastâ wehl arweenu ar sajuhsmu eedsihwotaji weltî sawus seedojumus Sarkanam Krustam. Bez jau agrak seedoteem 200 rubleem no pagasta saberibas lihdsekleem, Sarkanam Krustam seedo ari weetejâ Kursischu Krahj Aisdewu Kase 50 rublus, Kursischu dimlasig ministrijas skolas skolotaji 3 proz. no sawâm algâm pa wisu kara laiku; Jelgawas Latw. Weetejai Sarkanâ Krusta Nodalai Kursischu Krahjkase seedo 50 rbl., labprahtigâs dahwanâs tai paschai Latweeschu Nodalai sanemts naudâ 272 rbl. 18 kap; bez tam wehl seedoti no muhsu mahtem un jaunawam 64 palagi, 81 dweelis, 21 pahris duhraimu zimdu un 15 pahru seku. — Wez-Auzes Rekwisizijas Komisijas preekschneeks, ar rakstu sem Nr. 766 no 29. augusta sch. g., pasino, ka par nodoteem rekwisizijas preekschmeteem no Wez Auzes Rekwisizijas Komisijas noliktas sekoschas zenas (skaitot pudâ): gows gakas dsihwswarâ 4 rbl. 80 kap., aitas gakas 2 r. 20 kap., zuhkas gakas 4 r. 40 kap.; rudsu — 1 rbl. 10 kap., kweeschu — 1 rbl. 25 k., meeschu — 1 r., ausu — 1 rbl., seena — 80 kap., sweesta — 17 rbl., sirnu — 2 rbl., kahpostu — 1 rbl. 50 kap., maisa (четверной) — 90 kap. —M—

Kursischu pagastam buhs 6. oktobri pulksten 2 deenâ skolotaja wehleschana preeksch dimklasigas ministrijas skolas. Us peteikschanos usaizinati seminristi.

Wesenbergas aprinkis. Jaunu awise „Tall. Teat." sino, ka 29. augustâ Kurtnas muischas kustinamu inwentaru, kâ sirgus, leellopus, ratus, kareetes u. t. t., aprinka polizijas walde aisweduse us Wesenbergu, kur to pahrdoschot wairaksolischanâ. Muischâ atstahti tikai laukſaimneezibas rihki, kuri wajadsigi, lai waretu turpinât lauku un semes darbus? Muischas ihpaschneeka dsihwojamâs mahjas wisas istabas aisseegeletas. — Kopsch 1889. gada muischa peederoj Narwas wadmalu fabrikas direktoram Dr. phil. Robertam Veltzeram.

Koninu zeemâ, Kursemê, Kuldigas aprinkî, no 6. septembra sahkot atklahtas pasta operazijas.

Wentspilî, kâ „W. Apsk." raksta, kahds bagats nama ihpaschneeks S. karogu deenâ nedewis ne grascha, bet kahds zits — **wesels 3 kap.** Strahdneeki, pa leelakai daļai latweschi, seedojuschi dewigi, samehrâ ar saweem apstahkleem.

Ahrsemes.

Frantschu armijas saudejumi pehdejos simts gados.

Frantschu ahrsts Lanjo, medizinisklâs akademijas lozeklis, sastahdijis interesantu pahrskatu par saudejumeem, kurus zilweku sinâ zeetuse frantschu armija pehdejos simts gados. Lanjo tizis pee sekoscheem dateem: no 1791.—1800. gadam Franzijâ sem eerotscheem bijis 2,800,000 kareiwju. Tee zihnijâs Belgijâ, pee Maasas, pee Reinas upes, Alpu un Pireneju kalnos, Lombardijâ un Egiptê. No schi skaita krita kaujâs, waj mira no slimibam 2,122,402 zilweki. No 1801. g lihds kaujam pee Waterlo Franzijai bij 3,157,598 salbati. Kâ upurus schi laikmeta kaujas prasija 2,000,000 kareiwjus. 1823, 1828. un 1832. gadu kaujas nesagahdaja armijai leelus upurus. Totees Alschiras eenemschana prasija milsigus upurus, labu teesu ari epidemijas. Krimas karî, kur Franzija aissuhtija 309,268 kareiwju, patureja kâ upurus 95,615 kareiwju dsihwibas. Italijas karsch no 500,000 kareiwjeem prasija tikai 18,675 zilweku dsihwibas. Kinas ekspedizija Kochinchinâ un Meksikâ prasija 48 proz. no kareiwjeem kâ kara upurus. No 1870.—71. gadam sem eerotscheem bij $1^1/_2$ miljona frantschu. Schaî laikâ karâ krituschi 139,000 un eewainoti 143,000 kareiwju.

Saudeto frantschu kareiwju skaits schaî simts gadu laikmetâ, pehz frantschu ahrsta Lanjo aprehkina, sneedsas lihds 6 miljoneem zilweku.

Austreeschu armijai sahk peetruhkt apgehrbu un kara wajadsibu preekschmetu.

Kara Wehstnesis. Petrogradâ, 12. septembrî. Austreeschu armijâ sahk peetruhk apgehrbu un daschadu kara wajadsibu preekschmetu, kadehl kara ministrija usaizina tahdas personas, kas gribetu usnemtees schahdu leetu peegahdaschanu.

Gara stahwoklis Wihnê wisai nospeests, sewischki pehz Lwowas eenemschanas. Sahk jau runat, ka wisa turpmakâ zihna buhs pilnigi welliga. — Ja, kapehz austreeschu „gubree" to agrak nesinaja. Tagad schi „gubriba" nahk par wehlu.

Nemeeri un noseegumi Wihnê peeaug ar katru deenu. Polizija nespehj usturet kahrtibu. Sagaida, ka Wihnê jau tuwakâ nahkotnê isspludinaschot aplenkschanas stahwokli.

Namira un Ljescha.

„Inscheneeru schurnala" („Инженерскій журналъ") pehdejâ burtnizâ eeweetots W. Jakowlewa raksts „Belgijas zeetokschni Ljescha un Namira", kurâ peewestas interesantas sinas par scheem zeetokschneem, kas tagadejâ karâ spehleja tik leelu lomu. Rakstâ apskatita ari Franzijas robescha ar Wahziju, Luksemburgu un Belgiju kara darbu sinâ; tahlak apskatiti apzeetinajumu darbi, ko isdarijuschas abas karotaju puses lai aturetos pret eenaidneeku usbrukumu un us preekschu eeschanu.

Kâ sinams Franzijai saeet robeschas ar Belgiju seemelos un seemeku-austrumos ar Belgiju, Luksemburgu un Wahziju. Wahzijas robescha ar Franziju Wahzijai schinî karâ israhdijâs par nepeeteekoschi plaschu, lai pa to eebruktu Franzijâ. Jau 1870. gadâ 500.000 wihru leelâ armija, kuru Wahzija no Pruhsijas pahrzehla us Franzijas robeschu, eenehma gandrihs wisu to. Tagad schi robescha tapusi wehl masaka, bet kara pulku skaits peeaudsis trihskahrtigi. Eewehrojot to nosihmi, kahdu wahzu kara leetu prateji jeb strategi peedod pirmam treezeenam, tapa nolemts, — kâ tas wehlak peerahdijâs, — nerehkinatees ar Belgijas un Luksemburgas neitralitati.

Bet us scho soli Wahziju mudinaja ari otrs, wiseem siuams apstahklis, — wesela rinda stipru apzeetinajumu, kurus frantschi uszehluschi us sawas robeschas. Tas bij bihstams schkehrslis, aisschogojums, kuram zauri islausteesnahktos gruhti. Preeksch tam wajadsetu neween daudz laika, bet ari daudz spehku tehret, bet tas kawetu wahzu pulku ahtro kustibu, ar kahdu tee bij nolehmuschi isdarit eebrukumu Franzijâ.

Plaschakâ ceeja Franzijâ ir starp kreisâ spahrna zeetokšni Werdenu un Maasas upi pee Schiwê, bet — to aissedz neitralâ Luksemburga un deenwidu-austrumu Belgija. Tapehz nolehma nerehkinatees ar scho walstinu neitralitati un zaur winâm ar leeleem spehkeem ahtri botees us Franzijas robeschu. Usbruzeju armijas labajam spahrnam wajadseja eet gar Maasas un Sambras upem, bet kreisajam zaur Arbeneem, apejot Werdenu seemeios.

Pirmais no abeem spahrneem lihds ar zentru, — kopâ 3 armijas, — waretu atbalstitees apgabalâ starp Reinas widu (Kelne-Koblenze), Moseles lejas galu un Belgijas-Luksemburgas robeschu; preeksch kreisâ spahrna tuwakais atbalsta punkts — base — buhtu apzeetinatais Mezas apwidus (Meza-Tionitwlla).

Bei ari schaî sawâ galwenajâ kara darbu linijâ, kura bij reisê ari ihsakais zelsch us Parisi, wahzeescheem zelâ bij schkehrschli: Ljeschas un Namiras zeetokschni pee Maasas — pirmkahrt un otrkahrt — Seemeku-Franzijâ Mobeschas un Lilles zeetokschni, bet bez teem wehl trihs forti, starp teem: Moldo, Flinta un Kirschisa un Girsona forti pa labi no Mobeschas.

Bet wisi schee apzeetinajumi bij wezi, sen atpakal zelti, kapehz ari wahzeeschi teem nepeegreesa nopeetnu wehribu. Kas turpretim sihmejas us Ljeschu un Namiru, tad wini rehkinaja, ka belgeeschi winus laidis sche zauri bez pretoschanâs; bet pretejâ gadijumâ zereja loti ahtri eenemt tâ weenu, kâ otru no scheem zeetokschneem.

Pehdejais aprehkins tomehr bij nepareiss, kâ to peeredsejâm. Wesela rinda pirmo usbrukumu tapa atsisti ar milsigeem saudejumeem preeksch wahzeescheem un forti wairak nekâ 15 deenas turejâs belgeeschu rokâs. Sinams, 15 deenas preeksch zeetokschna naw nekahds laiks, bet sche janem wehrâ abu zeetokschnu un winu fortu eetaise. Kahjneeku aissargu walni bij nepeeteekoschi. Brunu torni preeksch fortu leelgabaleem wairs neapmeerinaja scho laiku prasibas. Scho tornu kupoli taisiti no 8 zolles beesa tehrauda. Winu usbuhwe bij nowezojusês, grosamais eerihkojums pahrak wahrigs, tâ ka peetika masakâ bojajuma torni, lai ari leelgabalu pabaritu neberigu, neleetojamu. (Katrâ leelâ apzeetinatâ fortâ bij 1 brunu tornis preeksch diweem 15 santimetru leelgabaleem, 2 torni preeksch diweem 12 santrimetru leelgabaleem un 2 torni preeksch weenas 21 santrimetru haubizes katrs. Bez tam fortos bij ari ahtrschahweju leelgabali, ari paslehpti. Katra forta garnisonâ bija 130 kahjneeki, 237 leelgabalneeki, 125 to palihgi un 30 sapeeri.)

Kas sihmejas us mineto zeetokschnu eerihkojumu wispahr, tad tas, kâ jau teikts, neapmeerinaja scho laiku prasibas. Pirmkahrt, — forti bij par tuwu pee pilsehtas ($6^1/_2$ kilometru) un newareja to aissargat pat no 15 santimetru haubizam. Starpas starp forteem netapa peenahzigi apschauditas. Bez tam, tâ ka wahzeeschi loti ahtri usbruka, belgeeschi wairs nepaguwa starp forteem eerihkot baterijas un usmest walnus.

Bet gruhtibas, ko wahzeeschi peeredseja pee Ljeschas, winus mahzija pee Namiras leetot aplenkschanas leelgabalus. Kâ no Belgijas kara ministrijas sinojuma redsams, pee aplenkschanas peedalijâs $10^1/_2$, 13, 15, 21 un 28 santimetru leelgabali. Wisi schee leelgabali jau bij pasihstami, isnemot 28 santimetru jeb 11 zollu haubizes, kuras bij no japaneem pirmo reisi leetotas pee Port-Arturas eelenkschanas. Tur, pee Port-Arturas, winus peedabuja pa juhru, — papreeksch us Dalniju un no tureenes pa dselszeku us Port-Arturu. Preeksch winu ustahdischanas wajadseja loti stipru platformu. Wahzeeschi schâs haubizes peeweda pa dselszeleem un no tureenes us baterijam, kâ domâ, ar motoreem. Scho leelgabalu ugunis, kâ belgeeschi paschi leezina, bijuschas loti stipras. Trihs deenu laikâ Namiras apzeetinajumi bij sagrauti.

Eeejot pehz tam Franzijâ, wahzeeschi wisâ zelâ atstahja sew aiz muguras atsewischkus aissargus un eelenkschanas pulkus. (Nerehkinot etapu pulkus.) Schahdi palika Ljeschâ, Namirâ, Antwerpenes pusê (pusotra korpusa); pehz tam atstahja ari Lillê, kaut ari tikai us ihsu laiku. Kas sihmejas us Reimsu, Laonu, La-Feru, tad, wahzeescheem eeejot Franzijâ, frantschi tâs nemaz neaissargaja.

No wisa ta redsam, ka zeetokschneem ir un paleek eewehrojama nosihme, tapat ari smagajeem leelgabaleem.

—tis.

„Latweeschu Awises"

Wisjaunakàs kara sinas.

Pet. tel. ag. telegramas. 15. sept.

(peefuhtitas lihdſ pulkſt. 6 rihtâ).

Kara lauks Auſtrijâ un uſ Pruhſijas robeſchas.

Ofiziali. Kara Wehſtneſis, 14. ſeptembrî. No Augſtâ Wirskomandeera ſchtaba.

Kauja pee Sopozkinas un Druſkenikeem beidſàs ar wahzeeſchu atkahpſchanos. Wahzeeſchi, peenahkuſchi no ſeemeleem pee **Oſowezkas**, eeſahka artilerijas zihnu ar zeetokſni.

Galizijâ mehs eenehmàm **Dembizu**. Muhſu artilerija no augſtumeem apſchaudija leelueenaidneeka kara ſpehka nodaku, kura no Peremiſchlas pa ſchoſeju atkahpàs uſ Sanoku. **Eenaidneeks behga, pametis artilerijas parkus, weſumus un automobilus.**

Uſchakas kalnu pahrejâ (Karpatu kalnos) **mehs ſakahwam eenaidneeka kara ſpehka nodaku**, eeguwàm winu artileriju un daudſ ſaguhſtitos un eenaidneeku dſenadami **eegahjàm Ungarijas robeſchàs.**

Petrogradâ, 14. ſeptembrî. Wahzu mehginajumi, pahrzeltees pee Druſkenikeem pahr Nemanu, tapa atſiſti. Wahzu ſmagee leelgabali pee Sopozkinas neſpehja atturet muhſu pulkus no pahreeſchanas uſbrukumâ. — Pehz nweikſmigàm kaujam 12. un 13. ſeptembrî wahzi atkahpjas no wiſas Suwalku gubernas. Oſowezkas zeetokſnis ſekmigi turpina zihnas ar wahzu ſmagajeem leelgabaleem.

Galizijâ ſewiſchki ſihwas kaujas bij Uſchizas pahrejâ, kur **ungarus pilnigi ſakawa 3 poſizijàs.** Wini atkahpàs pilnigâ nekahrtibâ. Muhſejee eeguwa bateriju pilnigâ ſaſtahwâ un ſimteem guhſtekku. Wajaſchana turpinas.

Ar Peremiſchlas zeetokſni pahrtraukta katra ſatikſme. Guhſtekni ſtahſta par leelàm nekahrtibam auſtro-ungaru armijâ pee pahreeſchanas pahr Wiſloku. No mums ſaguhſtitos auſtreeſchu pakalejos pulkus ſuhta uſ Dunaizu.

Diwu Zepelinu ſaſchauſchana.

Kara Wehſtneſis. Warſchawâ, 14. ſept. No rihta parahdijàs pahr Warſchawu **Zepelins**, kas nometa daſchas bumbas, no kuràm weena eewainoja trihs ſaldatus. Muhſu kara ſpehks ſekmigi apſchaudija Zepelinu un **tas ſaſchauts nokrita pee Jablonas**, Warſchawas apkahrtnê. Zepelinu wed uſ Warſchawu.

Pehz ſinam no oſtzialeem awoteem 13. ſeptembrî pulkſten 5 rihtâ parahdijàs **Zepelins**, kas nahza no reetrumeem, ganbrihſ pa Warſchawas-Wihnes dſelſszeka liniju. Kad Zepelins eenahza Warſchawas rajonô, to ſanehma ar artilerijas uguni. Aiſſchauts tas mainija wirſeenu uſ ſeemeleem. No Nowogergijewſkas **Zepelinu apſchaudija no janna un tas nokrita pee ſemes**, pahrſkrehjis pahr Zechanowu.

Wahzija turpina bruhoſchanos.

Petrogradâ, 14. ſeptembri. Par Pruhſijas kara miniſtri eezelts generals Hohenborns. Generalis Einems eezelts par treſchàs armijas komandeeri. Sawwalneekus Wahzijâ apmahza paahtrinatâ gaitâ. Elſaſes ſemes ſargus, kureem neuſtizas, nodomats pahrweſt uſ Bawariju. Wahzija ir ſaſtahdijuſi wairak neka **deſmit jannas kawalerijas diwiſijas**, kuras iſdalitas ſtarp reetrumu un auſtrumu frontem.

Kara lauks Franzijâ.

Kara Wehſtneſis. Pariſê, 14. ſeptembrî. Oſtziels ſinojums no 13. ſeptembra pulkſten 11 wak. Eenaidneeks iſdarija uſbrukumus wiſâ frontê, bet wiſur tika **atſiſts**. Kreiſâ ſpahrnâ frantſchu armija gahja uſ preekſchu. Uſ Maaſas labâ kraſta ſtahwoklis agrakais. Wewrâ frantſchi turpina dotees uſ preekſchu.

Londonê, 14. ſept. Preſes birojs ſino, ka wahzeeſchi iſrahdijuſchi dſihwu darbibu uſ wiſas frontes, bet winu niknee pretuſbrukumi atſiſti un wineem nodariti leeli ſaudejumi.

Kara Wehſtneſis. Pariſê, 14. ſeptembrî. Iſleetodama miglu, kahda wahzu lidmaſchina no rihta laidàs pahr Pariſi un ſweeda wairak bumbas Eifeļa torna tuwumâ. Weena nokrita Trokaderas eelâ un nonahweja kahdu ſirmgalwi un eewainoja wina meitu. Domâ, ka bumbas bij meſtas ar noluhku, lai iſpoſtitu beſdrahts telegrafa ſtaziju Eifeļa tornî.

Pariſê, 14. ſept. Oſtziali ſino, ka kreiſâ ſpahrnâ frantſcheem bijuſchi cewehrojami panahkumi ſtarp Uaſi, Sommu un Reimſu. Wahzi daudſ weetâs iſdarija niknus pretuſbrukumus, bet tika atſiſti. Frantſchu un wahzu tranſchejas daudſ weetâs weenas no otràm ir tikai lihdſ 100 metru tahlu. — Starp Reimſu un Suenu pruhſchu gwardija iſdarija uſbrukumu, bet beſ panahkumeem, jo tika atſiſti.

Starp Sulnu un Argonu wahzi iſdarija ſekmigu uſbrukumu, bet frantſchi pehz tam winus atkal aiſdſina atpakal. Starp Argonu un Maaſu nenotika wahzu uſbrukumi. Uſ Maaſas labâ kraſta pahrmainu naw. Wewrâ wahzi eenem fronti zaur Sentmijelu. Lotaringijâ, Wogeſos un Elſaſâ pahrmainu naw

Bordo, 14. ſept. Sempinjas apſchaudiſchana no wahzu leelgabaleem nodarija tai tikai neezigus ſaudejumus. — Nibenkurâ wahzi uſlauſa Puankarê gimenes kaplitſchu un paglabaja tanî ſawus ſaldatus.

Frantſchu panahkumi Afrikâ.

Bordo, 14. ſept. Miniſtru padomê marines miniſtris Oganjers paſinoja, ka kara operaziju laikâ pret Kamerunu un wahzeeſchu Kongu frantſchu leelgabalu laiwa Supriſs eenehmuſi Kokobitſchu un iſdſinuſi no tureenes wahzeeſchu kara ſpehku. Kokobitſcha atrodas taî Konga dalâ, kuru frantſchi atdewa wahzeeſcheem 1912. g.; tagad ſchis apgabals atkal frantſchu rokàs. Pirms kara ſpehka ſpehka nodakas malâ zelſchanas „Supriſs" nogremdejuſi diwas wahzu palihgu flotes kugus „Rioſu" un „Italu". Schi frantſchu leelgabala laiwa ir tikai 690 tonnu leela un apbrunota ar 10 leelgabaleem.

Serbu-melnkalneeſchu un auſtreeſchu kara lauks.

Kara Wehſtneſis. Niſchâ, 14. ſept. Serbu un melnkalneeſchu kara ſpehks, kas dodas uſ Sarajewu, ſaſneedſa Romanijas kalnus. Wiſi eedſihwotaji juhſmigi apſweiz ſabeedroto kara ſpehku; daudſi eeſtahjas par ſawwalneekeem winu rindàs.

Sworniks-Loſnizas frontê naw pahrmainu. Loſnizas-Ratſchas frontê auſtreeſchi nakti uſ 11. ſeptembri iſdarija wairak uſbrukumus, bet tika atſweeſti. Mitrowizas-Schabazas frontê notika ſaburſme; Belgrades garniſona kara ſpehks iſdſina eenaidneeku no Abaziganlijas un Adamalas ſalam un nodarija tam eewehrojamuu ſaudejumus; auſtreeſcheem krita weens apakſchpalkawneeks un diwi leitnanti.

Turzijas gatawoſchanàs uſ karu.

Kara Wehſtneſis. Petrogradâ, 14. ſeptembri. Kreiſeri „Geben" un „Breſlau" un turku kara kugi turpina eebraukt Melnâ juhrâ.

Pehz notikuſchas ſapulzinaſchanas turku armijas leelums ſneedſas tagad pee **500,000** wihreem. Pee teem japeeſkaita nahkotnê 350,000 wihri no otrâ eeſaukuma, kuri wahji apmahziti un apbrunoti un derigi tikai peekraſtu apſargaſchanai un kahrtibas uſtureſchanai paſchu walſts nedroſchos apgabalos.

Maſkawâ, 14. ſeptembri. Atklahja Wiſkreewijas pilſehtu ſabeedribas ſapulzi. Ir eeraduſchees kahdi 100 delegati, ſtarp teem Kaliſchas preſidents Bukowinſkis.

Maſkawas laukſaimneezibas beedriba un laukſaimneezibas inſtituts uſaizinati **uſnemt ſawàs fermàs ràſas lopus, kas konfiſzeti keiſara Wilguma muiſchâ Auſtrumu-Pruhſijâ.**

Marlinſkâ, 14. ſeptembri. Leelam lauſchu pulkam klahteſot tika atklahts uneeſwehtits peemineklis **Keiſaram Aleksandram** II.

Antwerpenê, 13. ſeptembri. Schoriht wahzu lidmaſchina ſkrehja pahr Diſeļu Antwerpenes tuwumâ un ſweeda diwas bumbas, kuras eekrita uhdenî. Deenâ pahr Antwerpeni laidàs zita lidmaſchino. Forti pret to atklahja uguni un peeſpeeda to pazeltees tahdâ augumâ, ka ta wairs newareja nowehrot belgeeſchu poſizijas.

Kopenhagenê, 14. ſeptembrî. Kreewu ſchurnaliſts Schwarzs telegrafeja 9. ſeptembrî Sweedrijas kehninam, ſpert ſolus dehl wahzu nezilwezibam pret neapbrunoteem kreeweem, kuri 22 deenas notureti areſtâ Hamburgâ, pee kam tee wiſadi ſpihdſinati. Schwarzs luhdſa palihdſet pee nelaimigo, ſlimo kreewu aiſweſchanas uſ Sweedriju. Kehninſch atbildeja ar wehſtuli, ka buhſchot likt iſmeklet, waj kreewi war tikt atſwabinoti. Pateizotees kehnina eejaukſchanai atſwabinati Hamburgâ 134 zilweki un aiſbraukuſchi uſ Sweedriju.

Londonê, 14. ſeptembrî. 6. ſeptembrî kara kugis „Farſs" iſmeta enkurus pee **Liberlizbuchtas** pilſehtas wahzu Reetruma-Afrikâ. Oſtzeeri, kas kahpa malâ, praſija pilſehtas padoſchanos, un baltâ flaga uſ rahtuſcha jau pliminajàs, kad kahpa malâ kara ſpehks. Wahzu garniſons bij aiſgahjis jau deenu eepreekſch, un pirms aiſeeſchanas bij iſpoſtijis dſelſszeku un beſdrahts telegrafa ſtaziju. Weetejee eedſihwotaji ir meerâ ar to, ka angli eenehmuſchi pilſehtu.

Bukareſtes augſtſkolâ wiſs profeſoru ſaſtahws eeſneedſa waldibai luhgumu, jeb petiziju, lai ta beſkaweſchanàs uſſahk kara darbas pret Auſtro-Ungariju. Par labu karam notika wairak demonſtrazijas. Sewiſchki leeliſka bij demonſtrazija 12. ſept. Profeſori tureja runas, kurâs uſaizinaja tautu uſ karu ar Auſtro-Ungariju.

Simlâ (Indijâ), 14. ſeptembrî. Heiderabades niſoms, eewehrojams Indijas waldineeks, nodewa wizekehninam wajadſigo naudas ſumu, ar ko **uſturet Heiderobades kara ſpehku pa kara laiku Eiropâ.**

Tokijâ, 14. ſeptembrî. Japani eeſahka uſbrukumu pirmai Dſintawas apzeetinajumu linijai.

Daſchadas ſinas.

Paregojumu par Wahzijas bojâ eeſchanu jau ihſi daſchus gadus pehz 1872. gada kara iſteiza paſihſtamee Elſaſas rakſtneeki Erkmanis un Schabrians ſawâ romanâ „Bragadeers Frederikſs", kurâ paſtahſta par kahdu frantſchu ſaldatu, ko wahzi wajâ. Daſchas rindas, ar kuràm beidſàs ſchis romans, ir koti intereſanta preekſch tagadejâ laika. Schee rakſtneeki, kuri nemitigi ſtrahdaja kopâ un koti labi paſina wahzeeſchus, wahzu rupjibu un nepeepildamo rijibu, jau ſen pirms tagadejeem notikumeem paredſeja to wiſpahrejo naidu, kas modiſees Eiropâ pret Wahziju. Rau ar kahdu paregojumu beidſas mineto rakſtneeku romans: „Mehs eſam pahrleezinati, ka wahzeeſchi eewahks ſawa ſehjuma augkus. Wini plaus to, ko ir ſehjuſchi. Tagad wini atrodas ſawas ſlawas wirſotnê. Wini lika wiſai Eiropai drebet winu preekſchâ un ir tik tuwredſigi, ka preezajas par to. Bet ir bihſtami eedweſt bailes wiſai paſaulei. Mehs to ſinam no paſchu peedſihwojuma, bet wahzi to peedſihwos ſawu kahrt. Tapehz, ka Biſmarkam iſdewees panahkt wiſus wina nodomus, wini to uſſkata ſawâ ſinâ par elku. Bet ſchis zilweks weenmehr ir iſleetojis negodigus lihdſekļus: wiltibu, melus, ſpeegoſchanu, uſpirkſchanu un warmahzibu. Bet wiſs tas, kas dibinats uſ tahda pamata, newar buht ſtiprs. Lai ko mehs tagad ari neteiktu wahzeeſcheem, tam nebuhs nekahdas noſihmes. Wini ir apreibuſchi no ſawàm uſwaram un pamodiſees tikai tad, kad Eiropa, apnikuſi winu godkahribu un nekavnibu, ſazelſees pret wineem, lai teem eerahditu peenahzigu weetu. Tad wini buhs ſpeeſti atſiht, tapat kà mehs to atſinàm „ka ſpehks gan daſchreiſ apſpeeſch teeſibas, bet taiſniba paleek muhſchigi".

Riga.

Tuhkstosch rublu par eenaidneeka aeroplann!

„Widsemes Gubernas Awischu" 12. septembra numurâ nodrukats schahds pasinojums:

Saskanâ ar Keisara Petera Leelà juhras zeetokschna komendanta rihkojumu, Widsemes gubernators wispahribai pasinot, ka par eenaidneeka aeroplana sakerschanu peeminetà zeetokschna komendants ismaksàs sakehrajam tuhkstosch rublu leelu premiju.

Rekruschu eesaukschana Rigâ, kà kara klausibas komisija wispahribai isstludina, schoruden nolikta uz **1. oktobri.** Eesauzameem rekruscheem jaeerodas 1. oktobrî pulksten 9 no rihta Wingrotaju Beedribas sahlê (tuwu pilsehtas realskolai).

Wisàs trijàs weetejàs walodàs, kà „Rig. Tagedl." apgalwo, esot issauzami eelu nosaukumi tramwaja peeturas weetàs pehz pawehles no 31. oktobra 1911. gadâ, **kahda pawehle wehl arween esot spehkâ.** — Te ir weetâ jautajums, waj jel kahdam no tramwaja kontroles eerehdneem naw eenahzis prahtâ, **jautat konduktoreem, kalab wini scho pawehli nespilda?**

Rigas politeknikas profesors Bergmanis pahrbrauzis no Wahzijas un usnemas sawu deenestu. p.

Walsts bankas Rigas kantora kalpotaji seedo 100 rbl. tabakas eepirkschanai preeksch kareiwjeem kara laukâ. p.

No pilsehtas krahjkases atprasa noguldituji sawu naudu atkal leelâ mehrâ, bet ismaksâ katram pehz noguldijumu leeluma wisdaudz tikai 50 r. nedelâ. Isnemto naudu daschi noguldot latweeschu un kreewu kasês. p.

Issuhtamo Wahzijas un Austro-Ungarijas pawalstneeku ir zentralzeetumâ wairs tikai kahds simts. Ziti jau issuhtiti uz seemeku gubernam. p.

Kreewu-Sweedru Tirdsneezibas un Ruhpneezibas Sabeedriba sawahkusi preeksch Sarkanâ Krusta 29 rbl. 83 kap. un preeksch reserwistu gimenu pabalstischanas 60 rbl. 43 kap. p.

Apstiprinats par W. Olawa meitenu tirdsneezibas skolas direktoru buhwinscheneers Andersons. p.

Bagaschas daudzums dselszela pasascheereem pa kara laiku noteikts pirmâ klasê 10, bet otrâ un treschâ klasê uz 5 pudeem katram pasascheerim. p.

Zukura akzisi nodomats paaugstinàt par 25 kap. uz pudu. p.

Benzina pahrdoschanu priwatàm personam aisleedza karam sahkotees. Tagad schis aisleegums atzelts. p.

Zihna dehl alkohola pahrdoschanas. Weetejee alus daritawu un alus noliktawu ihpaschneeki luhguschi pilsehtas waldi, lai atwehl restorazijâs un alus bodês atkal pahrdot alu, tàpat ari besalkoholiskus augku un ogu wihnus. Scho luhgumu, kà dsirdams, pilsehtas walde lihdz ar birschas komiteju un walsts padomes lozekli son Krameri pabalstidomi reisê peesuhtijuschi finanschu un tirdsneezibas ministrijâs. —ons.

Rigas juhrmalâ pehdejâs deenâs nowehrota aisdomiga signalisazija un treschdeenas naktî pat ar raketem. Apzeetinati diwi neustizami zilweki. p.

Jelgawa.

Krituschi un eewainoti. Pehz „Russk. Inw." kritis praporstschtschiks Waldemars Petersons, eewainots kapitans Jahnis Kalninsch.

Edwards Stalbe, no Rigas, eewainots ar leelgabala lodes schrapneli labajâ rokâ un kahjâ; Jekabs Grebsde, no Rigas, eewainots ar schrapneli kahjâ; Arwids Koschkins, no Leepajas, weeglak eewainots rokâ; Schanis Schwanbergis, no Saldus meestina eewainots labajâ rokâ; Wilis Jurgis, no Tukuma, eewainots ar schrapneli kahjâ; Krischs Radsinsch, no Lihwes papasta, eewainots ar schrapneli plezâ; Andrejs Salde, kahjâs eewainots ar slimtes lodi; Frizis Puhpols, no Zihrawas, weeglak eewainots ar schrapneli kahjâ, un Peters Eglits, no Krustpils, no weeglakeem eewainojumeem isweselojees atkal dosees uz kara lauku.

Jelgawas apgabalâ beidsas lauku augku rewahkschauas laiks; wehlejee wasarajas sehjumi nopkauti un kulmaschinas pilnâ darbâ. Kulschanu schoruden ahtcaki nobeigs nekà parasts, jo agraki eesahka kult. Wasaraja no sausuma un leelà karstuma plahnaka un daudz ihsaka noaugusi kà parasts, rascha stipri semaka par widejo. Seemas labiba bij labaka par widejo un birst palabi. Kas labibu nokopuschi un iskuhluschi, steidz rugaju arschanu un nem kartupelus; kalnajâ un sausâs weetâs kartupeli masi un daudzeem kraupaini, bet semakâs weetâs ir peeteekoschi paauguschi un miltaini. Daudzeem wehl ir japkauj seena un ahbolina atahls; nopkautais leetainà laika behl gruhti eewahzams. Laukstrahdneeku algas, kà „Dz. W." raksta, schoruden semakas nekà pagahjuschos gados. Iai gan daudz laukstrahdneeku aissaukti karâ, bet to weetâs eestahjas strahdneeki no pilsehtas, kur tagad darba maz.

Jaunus obligatoriskus noteikumus isstludinaja Daugawpils kara apgabala komandants. Lihdzschinejee Kursemes gubernatora izdotee noteikumi atzelti.

Miltu, labibas un lopu izwescha wehlreiz aisleegta no wisàm tàm gubernam, kas peeder pee Daugawpils un Minskas kara apgabala. (Ari Widsemes, Kursemes un Kaunas gub.) Scho obligatorisko nosazijumu pahrkahpeji tiks soditi administratiwâ kahrtâ ar naudas sodu lihdz 3000 rbl. jeb ar zeetumu lihdz 3 mehnescheem.

Uhtrupe. Jelgawas apgabalteesas pristaws Kuuwins-Kurotkewitschs issino, ka 8 oktobrî pulksten 10 deenâ pahrdos wairaksolischanâ Petera Gaila kustamu ihpaschumu Garoses pagasta Munles mahjâs. Pahrdodamâ mantiba wehrteta uz 1187 rbl. Mantu apraksstu un taksejumu pirms uhtrupes deenas war redzet pee augschâ minetà pristawa wina kanzelejâ Jelgawâ, Wezâ celâ Nr. 4.

Atbildigais redaktors: A. Purinsch.

Izdeweja: Sabeedriba „Latweeschu Awises"

Печатать разрѣшается. Митава, 15. сент. 1914.

Dr. Jurewitschs,
Jelgawâ, Katolu celâ 38.
Runas st.: no 9—11 un no 3—4.
Telefons 930. 6235

Sowu ahrsts (20)
H. Gutmans,
Jelgawâ, Pasta celâ 19.
Runajams no 9—1 un no 3—6,
Swehtdeenâs no 9—1.
Plombeschana, mahksl. sobi u. t. t.

Otrà sahle
ahrdodama. Peepr. pee Gincra mantin. Leelajâ celâ 34.

Jelgawas Kommerzbankas Walde zaur scho isstludina par suduschu Jelgawas Laukstaimneezibas Beedribas Krahschanas un Aisdoschanas Sabeedribas noguldijuma sihmi no 3. junija 1909. gada sem Nr. 20494 par 100 rbl. un ka pehz 3 mehn. winas weetâ, ja ta netiktu atrasta, izdos weenigi derigu duplikatu. (626)

Jelgawas Kommerzbankas Walde zaur scho isstludina par suduschu Jelgawas Laukstaimneezibas Beedr. Krahschanas un Aisdoschanas Sabeedribas noguldijuma sihmi no 3. junija 1909. g. sem Nr. 20492 par 100 rub. un ka pehz 3 mehn winas weetâ, ja ta netiktu atrasta, izdos weenigi derigu duplikatu. (627)

Pirts slotas
pehrk wisadâ daudzumâ Dihka celâ 11/13, Zentralpirts. (593)

A. K. Bogdanow
tabakas fabrikas [illegible]
Jelgawâ, Pasta celâ Nr. 6
ceteiz misladatàs
papirosschauliites ([illegible])
[illegible] auto-mech. sadzitos
sem nosaukuma
„Gotthard"
[illegible]
Bakuns no 16 kap un Machorka no 20 kap. mahrzina sahkot.

Sowu ahrstneezibas skola
kurfs 2½ g. Usnemti teek kursisti un kursistes ne semak, kà ar 6 kl. izglihtibu. Personigi no 12—2 deenâ jeb rakst. skolas kanzelejâ Elisabetes celâ 55, uz Aleksandra celas stuhra.
(520) Direktors Dolins.

Manufakturas weikals 272
Joseph Jankelowitz,
Jelgawâ, Leelajâ celâ 3, Strekera namâ.
Eewehlu sawu leelo manufaktur-preschu krahjumu par loti lehtàm zenam: Wilnas drehbes kleitem un bluhsem, woalu markisetes, batistu, kretonu, uswalku un mehteru stoffus, audekkus un pusaudekkus, madapolamu, schiffonu, preekschautu drehbes, gardeenus, galdautus, gultas segas, portjeras, sihda un wilnas lakatus un schalles.

Pasinoju sawàm zeen. kundem un Jelgawas un apkahrtnes publikai, ka sawu
drehbneezibas darbnizu
esmu tagad pahrweetojis no Swehtes celas 15
uz Salo celu 29.
Veenemu izgatawoschanâ uz sawa aroda attezoschos darbus un sewischki skolneeku uniformas par paseminatàm zenam.
Glihts darbs un laipna apkalposchana.
Augstzeenibâ
(598) **E. Sweedrs.**

Sachsen-Altenburg.
Technikums Altenburgâ.
Augstaks techniksks institults preeksch maschinu buhwes, elektrotechnikas un automobilu buhwes.
Programmas bez maksas.

Kompanijas Singer schujmaschinas
teek pahrdotas
weenigi pasch. Kompanijas magasinâs
Uz nomaksu no 1 rub.
Rokas maschinas no 25 rub.
Sargatees no pakaldarinajumeem.
Paschu magasinas wisàs pilsehtàs walsti. (88)

Godalgots Rigas jubilejas isstahdê 1901. g. ar sudraba medali un goda diplomu.
M. Brauer's
Jelgawâ, ihp. R. Götze, eepretim Jahna basnizai un Aleksandra prospektâ Nr 6, kapu peeminekku ruhpneeziba ar maschinu spehku. Eewehrojamâ mehrâ paleelinata raschoschanas spehja. Glihts un isturigs darbs.
Kapu peeminekli,
kà: krusti obelisti, grahmatas, rukki u. t. t teek pagatawoti is labakâ materiala. —Zaur slihpeschanu un puleereschanu ar jaunako sistemu maschinu palihdzibu kapu peeminekli dabu isturigu un jo glihtu isskatu. (323)
Kapu peeminekku pagatawoschana
Leels krahjums dasch. kapu peeminekku
Seltitus un neseltitus tschuguna kapu krustus.
peedahwà par fabrikas zenam. Zeen publikas apsteellejumi top jo ruhpigi un wisihsakà laikà ispilditi. Labakàs atsaukssmes.

Photo-Artikel

Telefons 10-36.
Fotografisskus aparatus un fotografisskus peederumus
peedahwà
optikers **Paul Drabe,**
Kolonadu celâ 5. ◆ Jelgawâ. ◆ Kolonadu celâ 5.
Leetprateja pahrsinaschana.

Печатать разрѣшается полицією.

Drukats Brahmatr. Ekonom. Sabeedribas drukatawâ, Jelgawâ.